

Jeroen Kester
28 juli 2020

Onderzoek: De Peiling juli

Samenvatting

Vertrouwen in Rutte en zijn corona-aanpak dalen: einde van de premierbonus?

Minder mensen hebben vertrouwen in premier Rutte en zijn aanpak om het coronavirus te bestrijden. Ook zijn partij, de VVD, verliest de afgelopen twee maanden gestaag zetels. De premierbonus die Rutte heeft geïnd, lijkt hij nu langzaam te moeten terugbetalen.

Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag en de nieuwe zetelpeiling van Ipsos en EenVandaag. Sinds de coronacrisis steeg het vertrouwen in Rutte naar zeldzame hoogtes. Middenin de eerste golf van de coronacrisis stond 75 procent achter hem als premier, waar voorheen maximaal 40 procent hem steunde.

Laagste vertrouwen sinds maanden

Maar op het moment dat het aantal coronabesmettingen sinds lange tijd weer groeit, groeien ook de twijfels over hem. Vorige maand, eind juni, vond 71 procent nog dat hij het goed deed als premier van Nederland. Dat is nu gedaald naar 64 procent. Hoewel nog steeds een meerderheid hem steunt, is dat cijfer in maanden niet zo laag geweest.

Deels heeft dat te maken met de ontevredenheid over het vorige week gesloten EU-akkoord, waar hard getroffen landen financieel worden geholpen door de EU. Ondanks lof voor de kritische houding van Rutte tijdens de onderhandelingen, zijn de meesten niet te spreken over de uitkomst.

Maar de meest genoemde reden voor het dalende vertrouwen is de onzichtbaarheid van de premier nu het coronavirus de afgelopen weken is opgeleefd. Veel mensen wachten op geruststelling of nieuwe maatregelen van de premier. Iemand die het vertrouwen is verloren zegt in het onderzoek: "Als manager van de coronacrisis deed hij het goed, maar in deze fase laat hij het er bij zitten."

Terugkomen van vakantie

Zowel premier Rutte als minister De Jonge, van Volksgezondheid, hebben momenteel een paar weken vakantie. Hoewel veel mensen (66 procent) vinden dat dat moet kunnen na de intensieve eerste helft van het jaar, is daar toch ongemak over bij een grote groep. 43 procent vindt dat, met het stijgende aantal coronabesmettingen, op zijn minst één van de twee terug moet keren.

"Ik gun ze natuurlijk hun vakanties, maar als de situatie snel verandert, denk ik toch dat ze zelf weer een persconferentie moeten geven. Ik denk dat ze daarmee de ernst van de crisis goed kunnen aangeven", zegt een ondervraagde. En een ander: "Ik vind dat Grapperhaus het niet zo goed doet als achterblijver. De Jonge en Rutte hadden hun vakanties beter op elkaar af moeten stemmen." De helft (51 procent) vindt dat Rutte en De Jonge hun vakantie voorlopig mogen blijven voortzetten.

Gestaag verlies voor de VVD

Het tanende vertrouwen in de premier doet ook zijn partij, de VVD, geen goed. In twee maanden tijd verliest de partij vijf zetels en komt nu uit op 39 zetels, blijkt uit de nieuwe zetelpeiling van Ipsos en EenVandaag. De partij van Rutte lijkt hiermee over de piek heen die het sinds de coronacrisis had opgebouwd. De VVD steeg in drie maanden tijd maar liefst 17 zetels, met 44 zetels in mei als hoogtepunt.

De VVD won in de afgelopen maanden kiezers van allerlei verschillende partijen en daar raakt het nu weer die zetels aan kwijt. Wel blijft de VVD verreweg de grootste partij. De afstand tot de tweede partij, het CDA, is op dit moment nog 22 zetels. Van een 'De Jonge-effect' is bij die partij deze maand geen sprake. Het CDA blijft met 17 zetels even groot als een maand geleden.

Vertrouwen coronaministers en -beleid

64 procent heeft vertrouwen in premier Rutte

Allereerst: hoeveel vertrouwen heb jij erin dat Mark Rutte zijn werk als minister-president goed doet?

- Veel vertrouwen 21%
- Redelijk wat vertrouwen 43%
- Weinig vertrouwen 17%
- Geen vertrouwen 17%
- Weet niet / geen mening 2%

Naast premier Rutte spelen de volgende ministers een grote rol in de coronacrisis. Hoeveel vertrouwen heb jij erin dat de volgende politici hun werk als minister goed doen?

	Veel	Redelijk wat	Weinig	Geen	Weet niet
Hugo de Jonge	12%	43%	23%	19%	3%
Wopke Hoekstra	28%	42%	16%	9%	6%
Ferdinand Grapperhaus	12%	40%	27%	18%	4%

Heeft het kabinet voor jouw gevoel voldoende of onvoldoende grip op de verspreiding van het coronavirus in Nederland?

- Voldoende 47%
- Onvoldoende 44%
- Weet niet / geen mening 9%

Ben je het eens of oneens met de volgende stelling? 'Het kabinet toont genoeg daadkracht in de aanpak van de coronacrisis.'

- Eens 47%
- Oneens 42%
- Weet niet / geen mening 11%

Hoeveel vertrouwen heb je in de manier waarop de overheid omgaat met de uitbraak van het coronavirus? Met 'overheid' bedoelen wij de betrokken organisaties.

- Denk aan het RIVM, de GGD of het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Veel vertrouwen 11%
 - Redelijk wat vertrouwen 48%
 - Weinig vertrouwen 24%
 - Geen vertrouwen 14%
 - Weet niet / geen mening 2%

Vakantie bewindspersonen

4 op de 10: vakantie Rutte en/of De Jonge onderbreken

Premier Mark Rutte en minister Hugo de Jonge, van Volksgezondheid, hebben op dit moment vakantie. Rutte en De Jonge hebben wel dagelijks contact met andere kabinetsleden en De Jonge beslist vanaf zijn vakantie-adres of de huidige maatregelen nog voldoende zijn. Minister Grapperhaus, van Justitie en Veiligheid, staat in de tussentijd de pers te woord. Het aantal coronabesmettingen in Nederland groeit sinds vorige week snel.

Sommige Tweede Kamerleden vinden dat Rutte en De Jonge terug moeten komen van vakantie en zelf weer persconferenties moeten geven om urgentie te kweken onder de bevolking. Anderen vinden dat Rutte en De Jonge sinds de coronacrisis erg lange werkweken hebben gehad en stellen dat het hard nodig is dat de bewindslieden tijd krijgen om te ontspannen.

Vind je het wel of niet kunnen dat premier Rutte en minister De Jonge op dit moment vakantie hebben?

Moet wel kunnen 66%

Moet niet kunnen 29%

Weet niet / geen mening 5%

Vind je dat premier Rutte en minister De Jonge vakantie mogen blijven houden of vind je dat ze moeten nu moeten terugkomen?

Ze mogen allebei vakantie blijven houden 51%

Eén van de twee moet nu terugkomen 24%

Ze moeten allebei nu terugkomen van vakantie 19%

Weet niet / geen mening 6%

EU

Weinig vertrouwen in EU na EU-top

De EU De volgende vragen gaan over de Europese Unie.
In hoeverre heb je op dit moment vertrouwen in de Europese Unie als politieke organisatie?
Veel vertrouwen 5%
Redelijk wat vertrouwen 24%
Weinig vertrouwen 31%
Geen vertrouwen 37%
Weet niet / geen mening 2%

Moeten er meer of minder bevoegdheden naar de Europese Unie, of moet dat hetzelfde blijven?
Meer bevoegdheden 10%
Ongeveer hetzelfde 24%
Minder bevoegdheden 62%
Weet niet / geen mening 4%

Levert de Europese Unie volgens jou over het algemeen meer voor- of nadelen op voor...

	Meer voordelen	Maakt geen verschil	Meer nadelen	Weet niet / geen mening
Nederland als geheel	34%	16%	43%	6%
De Nederlandse economie	44%	17%	32%	7%
De Nederlandse samenleving	21%	21%	51%	7%
Jouzelf	20%	31%	35%	14%

In Nederland zijn ook mensen die vinden dat Nederland zou moeten vertrekken uit de EU (Nexit). Anderen vinden dat Nederland juist profiteert van de Europese Unie en willen erin blijven.
Als het gaat over het Nederlandse EU-lidmaatschap, wat zie je dan het liefst?
Nederland moet lid blijven van de EU 53%
Nederland moet vertrekken uit de EU 39%
Weet niet / geen mening 8%

Vind je Europese samenwerking sinds het begin van de coronacrisis belangrijker of onbelangrijker geworden, of is dat hetzelfde gebleven?
Belangrijker geworden 30%
Hetzelfde gebleven 37%
Onbelangrijker geworden 29%
Weet niet / geen mening 4%

Hoe klein of groot moet wat jou betreft de rol van de Europese Unie zijn in het herstellen van de economische schade bij EU-landen van de coronacrisis?
Zeer grote rol 11%
Redelijk grote rol 31%
Redelijk kleine rol 23%
Zeer kleine rol 29%
Weet niet / geen mening 6%

Helpt: geen duidelijk beeld inhoud EU-akkoord; 4 op de 10 tevreden

In hoeverre heb je een duidelijk beeld van wat de Europese leiders over financiële hulp voor EU-landen in de coronacrisis hebben afgesproken?

Zeer duidelijk beeld 10%

redelijk duidelijk beeld 40%

Niet zo een duidelijk beeld 30%

Geen duidelijk beeld 18%

Weet niet / geen mening 2%

Afgaand op wat je tot nu toe hebt gehoord, gezien of gelezen: ben je tevreden of ontevreden met het akkoord dat EU-landen hebben gesloten?

Zeer tevreden 2%

Redelijk tevreden 33%

Redelijk ontevreden 20%

Zeer ontevreden 32%

Weet niet / geen mening 12%

Dit zijn de belangrijkste afspraken in het gesloten akkoord tussen EU-landen:

- De EU stelt 750 miljard euro beschikbaar voor EU-landen die zwaar getroffen zijn door corona. Ongeveer de helft is bedoeld voor leningen, die binnen 25-30 jaar terugbetaald moeten worden, en de andere helft voor subsidies.

- Hoe zwaarder een land is getroffen, hoe meer geld het kan lenen of krijgen. Zo gaat ongeveer 127 miljard euro aan leningen en subsidies, een kwart van het totale bedrag, naar Italië. Nederland, één van de minder zwaar getroffen landen, kan rekenen op ongeveer 6 tot 8 miljard euro aan hulp.

- Landen die geld willen krijgen of lenen, moeten voldoen aan voorwaarden. Als het geld niet wordt uitgegeven volgens de voorwaarden kan elk land de financiering stopzetten.

- EU-landen als Nederland hoeven niet meer bij te dragen dan normaal om de lening te betalen. Wel staan ze garant voor de lening.

Nu we je de belangrijkste afspraken in het akkoord hebben voorgelegd:

Ben je tevreden of ontevreden met het akkoord dat EU-landen hebben gesloten?

Zeer tevreden 4%

Redelijk tevreden 37%

Redelijk ontevreden 21%

Zeer ontevreden 31%

Weet niet / geen mening 6%

Opstelling Rutte EU-onderhandelingen

Meerderheid achter houding Rutte bij EU-top

Opstelling Nederland

Nederland stelde zich in de onderhandelingen naar het akkoord hard op ten opzichte van andere EU-landen. Nederland behoorde, samen met Zweden, Oostenrijk en Denemarken, tot de "vreckige vier": deze landen hamerden erop dat er voorwaarden zouden worden gesteld aan de financiële hulp aan EU-landen die zwaar getroffen zijn door de coronacrisis. Andere EU-landen waren kritisch over deze houding van Nederland. Zij vonden de opstelling van de vreckige vier, met Nederland als aanvoerder, gevoelloos voor de noodsituatie in de zuidelijke EU-landen door plannen voor onvoorwaardelijke hulp te blokkeren.

In hoeverre sta je achter de manier waarop premier Rutte zich heeft opgesteld in de aanloop naar het Europese akkoord?

Volledig 37%

Voor een groot deel 29%

Voor een klein deel 14%

Helemaal niet 16%

Weet niet / geen mening 4%

Ben je het eens of oneens met de volgende stelling:

'Premier Rutte heeft met het EU-akkoord de best mogelijke uitkomst onderhandeld voor Nederland.'

Eens 45%

Oneens 39%

Weet niet / geen mening 16%

Vertrouwen CDA-kiezers in De Jonge als nieuwe lijsttrekker

De volgende vragen zijn alleen gesteld aan mensen die een huidige voorkeur hebben voor het CDA (n=1883).

CDA-lijsttrekker

De volgende vragen gaan over het CDA. Twee weken geleden kozen CDA-leden Hugo de Jonge als lijsttrekker voor de komende Tweede Kamerverkiezingen. Hij won nipt van Kamerlid Pieter Omtzigt die zich ook verkiesbaar had gesteld. Mona Keijzer viel eerder af in de lijsttrekkersverkiezing, Martijn van Helvert trok zichzelf terug.

Ben je tevreden of ontevreden met Hugo de Jonge als lijsttrekker voor het CDA?

Zeer tevreden 40%
Redelijk tevreden 45%
Redelijk ontevreden 9%
Zeer ontevreden 4%
Weet niet / geen mening 2%

Hoeveel vertrouwen heb je in Hugo de Jonge als partijleider van het CDA?

Veel vertrouwen 39%
Redelijk wat vertrouwen 45%
Weinig vertrouwen 11%
Geen vertrouwen 2%
Weet niet / geen mening 4%

In hoeverre heb je op dit moment een duidelijk beeld van de standpunten die Hugo de Jonge heeft als CDA-leider?

Zeer duidelijk beeld 11%
Redelijk duidelijk beeld 58%
Niet zo een duidelijk beeld 26%
Geen duidelijk beeld 4%
Weet niet / geen mening 1%

In hoeverre denk je dat de standpunten van Hugo de Jonge overeenkomen met die van jouzelf?

Volledig 4%
Voor een groot deel 63%
Voor een klein deel 19%
Niet 2%
Weet niet / geen mening 12%

Welke indruk maakte Hugo de Jonge in de lijsttrekkersverkiezing van het CDA op jou?

Een zeer sterke indruk 16%
Een redelijke sterke indruk 49%
Niet zo een sterke indruk 17%
Geen sterke indruk 2%
Weet niet / geen mening 4%

CDA-lijsttrekkerschap

'Kleine kans dat CDA grootste partij wordt'

Hoe klein of groot schat je de kans dat het CDA met Hugo de Jonge als lijsttrekker de grootste partij van Nederland wordt bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021?

- Zeer groot 5%
- Redelijk groot 27%
- Redelijk klein 49%
- Zeer klein 14%
- Weet niet / geen mening 5%

Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?

	Eens	Oneens	Weet niet / geen mening
Ik had liever Pieter Omtzigt gezien als leider van het CDA	36%	52%	12%
Hugo de Jonge is op dit moment de beste lijsttrekker voor het CDA die er is	61%	27%	12%

Over dit onderzoek

Het onderzoek is gehouden van 26 tot en met 28 juli 2020. Aan het onderzoek deden 24.484 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. De vragen over het CDA stelden we aan 1883 kiezers met een huidige voorkeur voor die partij. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Het Opiniepanel bestaat uit 70.000 leden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Jeroen Kester:
jeroen.kester@eenvandaag.nl

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 55.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

